

# DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE



**VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ**

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

**FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ**

FACULTY OF FINE ARTS

**ATELIÉR TĚLOVÉHO DESIGNU**

BODY DESIGN STUDIO

**CO KDYBYCH TĚ VZAL ZA RUKU A NECHAL VEJÍT**

WHAT IF I HOLD YOUR HAND AND LET YOU IN

**BAKALÁŘSKÁ PRÁCE**

BACHELOR'S THESIS

**AUTOR PRÁCE**

AUTHOR

**Josef Mach**

**VEDOUCÍ PRÁCE**

SUPERVISOR

**prof. Mgr. A. Lenka Klodová, Ph.D.**

**BRNO 2024**

## **OBSAH DOKUMENTACE:**

### **TEXTOVÁ ČÁST** **s. 4 - 8**

Abstrakt s. 4

Úvod s. 5

Dosavadní tvorba s. 5

Popis fyzické instalace a její interpretace s. 6

Seznam použitých zdrojů s. 9

### **OBRAZOVÁ ČÁST** **s. 10**

## **TEXTOVÁ ČÁST**

### **ABSTRAKT**

Byla myšlenka a ta myšlenka byla představou, která vytvořila hmotu. Hmota hýřila energií a vcházela do Prázdna a ono nebylo prázdné. Všechno povstalo skrze ni a bez ní nepovstalo nic, co je. V každé kapce vody, v každé záři kovu, se skrývá energie, která spojuje hmotu a emoce v jediný nekonečný proud. Tepaná vana, uvadající květina či křehký dveřní rám, skrze který není kam vstoupit, vypráví o rozporuplnosti a nejistotě doby ve které se nacházíme. Instalace je jakousi emoční výpovědí. Vypráví o světě protichůdných principů, paralýze a neustálém pohybu, o napětí a stabilitě, křehkosti či pevném bodu. Není snadné vyjádřit se slovy, jazyk je mnohdy strnulý a naše způsoby komunikace pak mluví pouze opisem.

### **ABSTRACT**

There was an idea, and the idea was the vision that created matter. Matter was bursting with energy and entering the Void and it was not empty. Everything arose through it and without it nothing that is arose. In every drop of water, in every glint of metal, there is an energy that combines matter and emotion into one infinite stream. A wrought copper bathtub, a wilting flower or a fragile door frame with nowhere to enter tells of the inconsistency and uncertainty of the times we find ourselves in. The installation is a kind of emotional statement. It tells about a world of contradictory principles, paralysis and constant movement, about tension and stability, fragility or a fixed point. It is not easy to express oneself in words, language is often rigid and our ways of communication then speak only by description.

## ÚVOD

Vždy jsem si snažil definovat, co je má role v tom nekonečném koloběhu dění a sledu událostí. Co, nebo koho jsem ovlivnil svým úsudkem a činy, a co učinilo tyto úsudky. Co je správné a co nikoli. Okolnosti jsou, zdá se, zásadní. Bruno Latour mluví o konceptu propletené síti aktérů a aktérek<sup>1</sup>, společně utvářejících realitu okolo nás. Jsou jimi podle něj všechny entity, což zahrnuje nejen lidi, ale také neživé objekty, instituce či třeba myšlenky. Jeho teorie klade důraz na rovnost mezi lidskými a ne-lidskými aktéry. „Hmota, z níž je stvořen svět, neustále vznikající a pohybující se, je zároveň i energií, protože myšlenka je hmotná a hmota může být také myšlenkou,“<sup>2</sup> píše Helena Todorová ve své recenzi na výstavu Habimy Fuchs ve Fait Gallery. Vymanění se z antropocentrického pohledu myšlení a snahy tvořit hybridní struktury, je jednou z možných odpovědí na neustále se prohlubující krize, ať již ekonomickou, sociálně-kulturní, emoční či tu environmentální.

## DOSAVADNÍ TVORBA

Ve své výtvarné praxi pracuji převážně v médiu instalace, která je někdy přetavena do performativní roviny. V bakalářském projektu, stejně jako v dosavadní tvorbě se tematicky věnuji převážně emocím, které vycházejí z kolektivní zkušenosti, a jsou výpovědí o obecnějších jevech současnosti. Vycházím také z principů paradoxu a absurdity, kombinuji prvky pop kultury s vážnými situacemi, čímž vytvářím lehce ironické, podvrtné instalace. Má tvorba se tak často opírá o témata, která souvisejí s kritikou současného pozdně kapitalistického společenského prostředí.

Skrze rozsáhlá monochromatická pole s replikujícími se vizuálními motivy vytvářím prostor, který je svým obsahem a rozlohou hutný, ale díky minimálnímu obsahu diverzních vizuálních motivů, dávám divákovi interpretační prostor bez determinujícího autorského komentáře. Instalační práce tak vnímám především jako nástroj pro rozvoj imaginace.

---

<sup>1</sup> Latour, B. (2005). *Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network Theory*. Oxford: Oxford University Press.

<sup>2</sup> TODOROVÁ, Helena. „Věčnost v pohybu“ Artalk. [online]. Květen 1, 2024 [cit. 2024-14-5]. Dostupné z:

V dosavadní tvorbě jsem pracoval hlavně s jakousi situačností, která přecházela do pomíjivé roviny, právě skrze onen prvek performativity.

*We Had Somethin' That Never Happend*, dvě vertikální a jedna horizontální tyč, instalované do tvaru T a I, evokující tyče z MHD. Něco je však jinak. Tyče jsou ze včelího vosku a fungují jako svíce. Ta ve tvaru T je ukotvena do pískovcového kamene s vyrytým textem básně, možná spíše rozpravy o jakési pomíjivosti situace či nás samotných. Prostor se ohýbá, kov mění ve vosk. Práce se snažila vyjádřit simultánní koexistenci některých protichůdných principů.

*Sorry If I Hurt You*, horolezecká stěna z péřové pokrývky, záchytné body (bouldery) z vosku. Některé bouldery jsou svícemi. Pevné body se rozpouštějí a my upadáme do úzkosti, deprese. Fluidita, nejistota, pojmy rezonující současným společenským nastavením. Psychické zdraví je depolitizováno a rozřešení se nám dostává v pilulce antidepresiva.

*Touching My Fingertips, Melting into the Night*. V této práci jsem své minimalistické tendence obohatil o konkrétní vizuální neoromantické motivy, čímž jsem ji tak ukotvil do roviny konkrétní scénografické kompozice s narativními prvky.

Průsečíkem dosavadní tvorby je jakási pomíjivá situace, emoce vyrůstající z kolektivní zkušenosti, paradox a absurdita. Práce s kauzalitou a neoromantickými fikčními světy na poli výtvarné instalace, onou pomíjivostí a tématy zmíněnými výše, jsou pak výchozím bodem pro bakalářský projekt.

## **POPIS FYZICKÉ INSTALACE A JEJÍ INTERPRETACE**

Instalace sestává z několika fragmentů, které jako celek utváří situaci, do které se autor snaží diváka vtáhnout. Dominantou je kovová vana se sprchovou hlavicí ve tvaru uvadající květiny. Naplněna do půli vodou, se skrze schované čerpadlo, přečerpávající vodu z vany přes květinu zpět do vany, stává vlastně fontánou. Uzavřenou smyčkou. Nenaplnitelným tělem. Dveřní rám, ukotvený ke zdi, vystavěn z porcelánových profilovaných cihel, jako pomyslný vchod

odkud není úniku. Tuto tíživou situaci umocňuje text: „*Hope has a leak for doubt to seep in*“<sup>3</sup> z písňe Faith Consuming Hope americké interpretky Eartheater, který je vyrytý do vnitřní strany rámu. Hudba jako inspirační zdroj, ale také jako aktér Latourovy teorie sítí aktérů, nabízí alternativní pohled na sociální interakce a procesy formování reality, který zdůrazňuje roli různorodých aktérů a jejich propojení v komplexních sítích vztahů. Využité materiály svým tvaroslovím interagují a přímo dokreslují svými vlastnostmi dílo a obsah samotný.

Vana, jako středobod instalace je zhotovena z mědi, technikou tepání. Jde o původní techniku formování kovových předmětů. Tato technika vyžaduje tepelné zpracování kovu za účelem zvýšení jeho pružnosti a manipulovatelnosti, čímž se snižuje riziko jeho roztrhnutí nebo prasknutí při formování. Výchozím tvarem bývá kovová deska, plech nebo tyč. Tepáním se kov tvaruje pomocí nástrojů, jako jsou kladiva různých tvarů, kovadlina, formy a kovářské nástroje. Při tomto procesu lze použít různé techniky, jako je kladívkování, razení, tahání, skládání a podobně, aby se dosáhlo právě požadovaného tvaru. Zde vidím paralelu k určité tělesnosti a jejímu formování. Jsme, a vlastně vše okolo nás, utváření a přetváření neustávajícími hybnými silami, ať již těmi viditelnými či oku nespátřitelnými. Tuto myšlenku lze opřít o filozofii procesu a změny, která zdůrazňuje dynamiku a neustálý pohyb ve světě. Tento filozofický směr se soustředí na samotný proces, nikoli pouze na výsledek, a klade důraz na trvalou změnu a transformaci v každém okamžiku.

Sprchová hlavice ve tvaru uvadající květiny, zhotovená z porcelánu. Skrze květinu proudí voda z vany a zase zpět do ní. Porcelán jsem zvolil pro jeho vlastnosti. Křehký, avšak pevný, kostěně bílý a napůl průsvitný propůjčuje pocit napětí ale také klidu a smíření. Květina s vanou utváří jakýsi dialog, jakoby si plakala onu vodu, živoucí hmotu a energii pro růst a proměnu, ke svým vlastním pomyslným kořenům. Tvarem květu jde o Šácholan japonský (*Magnolia kobus*), který patří k nejvyšším, nejrychleji rostoucím a zároveň nejmrazuvzdornějším magnóliím světa. Magnolie je také jednou z nejstarších kvetoucích rostlin na Zemi a symbolizuje čistotu a přírodní harmonii.

Dveřní rám, upevněný ke zdi. Není jak vejít, není úniku. Zhotoven je z porcelánových cihel, čímž staví do protikladu předpoklad jeho pevnosti a odolnosti vůči statice v jeho běžném využití. Křehkost a nejistotu, umocňuje fakt neprůchodnosti.

---

<sup>3</sup> Eartheater. *Faith Consuming Hope*. PAN, 2020 Berlin. 02:41 min.

Celá instalace tak diváka vrhá do dění, které nemá východisko, do dialogu plném protichůdných principů, které vytváří nejistotu a smíření ve stejný okamžik. Hegel tvrdí, že realita je neustále se vyvíjející a transformující v důsledku střetu a řešení protikladů. Jeho pojetí procesu a změny je zakořeněno v jeho dialektické filozofii, která se zabývá vývojem myšlení a reality právě skrze konfliktní syntézu oněch protikladů.<sup>4</sup>

---

<sup>4</sup> Hegel, G. W. F. (2001). Fenomenologie ducha. Praha: Oikoymenh.



## SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ:

Latour, B. (2005). *Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network Theory*. Oxford: Oxford University Press.

TODOROVÁ, Helena. „Věčnost v pohybu“ Artalk. [online]. Květen 1, 2024 [cit. 2024-14-5]. Dostupné z:

Earthater. *Faith Consuming Hope*. PAN, 2020 Berlin. 02:41 min.

Hegel, G. W. F. (2001). *Fenomenologie ducha*. Praha: Oikoymenh.

## OBRAZOVÁ ČÁST



Květina (porcelánová hlavičce) - fotografie z procesu tvorby, porcelán, cca 30 x 30 cm, 2024